

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย ได้ยกฐานะมาจากสภาตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี ๒๕๓๙ จำนวน ๒,๑๔๓ แห่ง และประกาศดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๙ ง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๙ มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๙ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรา ๕๐ และ มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย ได้ปรับขนาดจากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

ภาพตราสัญลักษณ์ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย มีตราสัญลักษณ์ เป็นรูปใบโพธิ์ แสดงความศรัทธา เนื่องจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย ตั้งอยู่ใกล้วัดศรีดอก ซึ่งเป็นวัดที่ประชาชนในตำบลศรัทธา และเป็นวัดประจำตำบล ในบริเวณวัดมีต้นโพธิ์ (หรือต้นศรี ภาษาพื้นบ้าน)

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ตั้งขององค์การบริหารตำบลห้วยฝาย

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสูงเม่น ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามถนนสายแพร่ – เด่นชัย ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร และก่อนถึงจังหวัดแพร่ ประมาณ ๑๕ กิโลเมตรโดยมีอาณาเขตติดต่อคือ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลสูงเม่น,	ตำบลดอนมูล,	ตำบลบ้านเหล่า,	อำเภอสูงเม่น
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลแม่จั่วะ	อำเภอเด่นชัย		
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลบ้านกวาง	อำเภอสูงเม่น,	อำเภอท่าปลา	จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลน้ำขำ	อำเภอสูงเม่น		

เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีเนื้อที่ประมาณ ๖๕.๙๘ ตร.กม. หรือประมาณ ๔๑,๒๔๑.๒๕ ไร่

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝายแบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

- ก. พื้นที่ราบ - ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่นา
- ข. พื้นที่ค่อนข้างราบและเชิงเขา - อยู่บริเวณหมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งเจริญ ส่วนใหญ่เป็นสวน (มะขามหวาน, ลำไย, ส้มโอ) ป่าสงวนแห่งชาติ มีบางส่วนเป็นพื้นที่นาและที่อยู่อาศัย
- ค. พื้นที่ภูเขา เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อยู่บริเวณหมู่ที่ ๓, ๔, ๖, ๑๒

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลหัวฝาย ฤดูร้อนจะอยู่ในช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๔๒ องศาเซลเซียส ฤดูฝนประมาณปลายเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน มีปริมาณฝนตกชุกที่สุดในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม และฤดูหนาว จะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๑.๔ ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินตำบลหัวฝาย ตามลักษณะภูมิประเทศ

๑) กลุ่มดินดอน ประกอบด้วยดินชุดที่ ๑๕ ประกอบด้วยดินเหนียวปนดินทรายกระจายอยู่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง หน้าดินลึกมาก ส่วนใหญ่เป็นที่ราบประมาณ ๓๐% ของพื้นที่ทั้งหมดของตำบล

๒) กลุ่มดินที่ราบลุ่ม เป็นดินชุดที่ ๓๓ พบมากในหมู่ที่ ๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒ เป็นดินอุดมสมบูรณ์ปานกลางพบที่ดินประมาณ ๗๐% ของพื้นที่ทั้งหมด

สภาพของดิน

ลักษณะภูมิประเทศตำบลหัวฝาย โดยทั่วไปเป็นที่ราบ ที่ดอนค่อนข้างราบ และลักษณะดินแบ่งออกเป็น ๒ ชุด คือ ชุด ๑๕ และ ๓๓

๑) ดินชุดที่ ๑๕ มีประมาณ ๓๐% ของพื้นที่เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินร่วนปนดินเหนียว มีจุดปะสีน้ำตาลปนแดงในชั้นดินล่าง มักพบก้อนสีน้ำตาลสารเคมี เหล็กและแมงกานีส อาจพบก้อนปูนปะปนด้วย พบพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบมีดินลึกมากกระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง มีความเป็นกรดเป็นด่าง ๕.๕ – ๘.๐ ปัญหาทั่วไปไม่มี แม้ดินบางแห่งมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำการปรับปรุงได้ยาก

ปัจจุบัน บริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ฤดูแล้ง ใช้ทำพืชไร่บางชนิด เช่น ถั่วเหลือง ถ้ามีระบบชลประทานสามารถ ทำนาปีละ ๒ ครั้ง

๒) ดินชุดที่ ๓๓ มีประมาณ ๗๐% ของพื้นที่เป็นดินร่วมปนดินแป้ง มีสีน้ำตาลปนแดง ดินชั้นล่างลึก มีจุดปะสีน้ำตาลปนเทา มีก้อนปูนปนเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ดินตะกอนรูปพัดพื้นที่ค่อนข้างเรียบ มีดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง เป็นกรดต่าง ๕.๕ – ๘.๐

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

สภาพป่าในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบ แบ่งได้ ๒ ประเภทคือ ป่าเบญจพรรณ เป็นป่าที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมาก พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่าโมง ไม้กระพี้เขาควาย ชิงชัน กระเจา กระจับปี่ ตะเคียนทอง ตะแบก โมกมัน และป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้ที่มักพบอยู่เสมอคือ เต็ง รัง เหียง พลวง กระโดน ตะค้อ มะกอกป่า เป็นต้น และพื้นที่บางส่วน สำนักงานป่าไม้เขตแพร่ ได้ทำการปลูกป่าไม้สักเพื่อฟื้นฟูสภาพป่า

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ตำบลหัวฝาย มีการปกครองหมู่บ้านโดยฝ่ายปกครอง และมีจำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีจำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑	บ้านช่องลม
หมู่ที่ ๒	บ้านช่องลม
หมู่ที่ ๓	บ้านหัวฝาย
หมู่ที่ ๔	บ้านทุ่งเจริญ
หมู่ที่ ๕	บ้านป่าฝาง
หมู่ที่ ๖	บ้านเหล่าป่าฝาง
หมู่ที่ ๗	บ้านดอนชัย
หมู่ที่ ๘	บ้านช่องลม
หมู่ที่ ๙	บ้านเหล่าเจริญ
หมู่ที่ ๑๐	บ้านหัวฝาย
หมู่ที่ ๑๑	บ้านป่าฝาง
หมู่ที่ ๑๒	บ้านเหล่าป่าฝาง
หมู่ที่ ๑๓	บ้านช่องลม

๒.๑ การเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีองค์กรทางการเมือง ๒ ส่วน คือ

๑. คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิน ๒ คน ซึ่งมาจากการแต่งตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๓ คน

หน่วยเลือกตั้งจำนวน ๒๑ หน่วยเลือกตั้ง

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

หมู่ที่ / ชื่อบ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
๑.บ้านช่องลม	๓๙๔	๔๖๓	๕๐๐	๙๖๓
๒. บ้านช่องลม	๒๓๙	๒๕๗	๒๘๓	๕๔๐
๓. บ้านหัวฝาย	๒๙๒	๓๒๗	๓๒๖	๖๕๓
๔.บ้านทุ่งเจริญ	๓๑๘	๔๔๕	๔๑๒	๘๕๗
๕. บ้านป่าฝิ่ง	๒๖๒	๒๖๘	๓๒๒	๕๙๐
๖. บ้านเหล่าป่าฝิ่ง	๓๕๘	๓๘๕	๔๑๑	๗๙๖
๗. บ้านดอนชัย	๓๕๒	๔๑๒	๔๗๙	๘๙๑
๘. บ้านช่องลม	๒๙๗	๓๔๘	๓๗๒	๗๒๐
๙. บ้านเหล่าเจริญ	๑๕๕	๑๙๖	๒๐๗	๔๐๓
๑๐. บ้านหัวฝาย	๒๖๒	๓๔๘	๓๙๖	๗๔๔
๑๑. บ้านป่าฝิ่ง	๒๘๖	๓๘๐	๓๙๖	๗๗๖
๑๒. บ้านเหล่าป่าฝิ่ง	๓๓๒	๔๐๙	๔๔๕	๘๘๖
๑๓. บ้านช่องลม	๑๘๖	๒๔๔	๒๙๓	๕๒๓
รวม	๓,๗๓๓	๔,๔๘๒	๔,๘๔๒	๙,๓๒๕

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือน

(ข้อมูลจาก กรมการปกครอง สำนักทะเบียน อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ณ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓.๒ ช่วงอายุและจำนวนประชากร

๓.๒.๑ ช่วงอายุและจำนวนประชากรจำนวนประชากรจำแนกได้ตามกลุ่มอายุ ดังนี้

กลุ่มอายุ	ชาย	หญิง	รวม	% ชาย	% หญิง
น้อยกว่า ๑ ปี	๒๔	๒๙	๕๓	๐.๒๔	๐.๒๙
๐๑-๐๔	๑๕๘	๑๔๗	๓๐๕	๑.๖๐	๑.๔๙
๐๕-๐๙	๑๙๙	๑๘๖	๓๘๕	๒.๐๑	๑.๘๘
๑๐-๑๔	๒๑๙	๒๐๔	๔๒๓	๒.๒๑	๒.๐๖
๑๕-๑๙	๒๕๕	๒๒๘	๔๘๓	๒.๕๘	๒.๓๐
๒๐-๒๔	๓๒๐	๓๑๗	๖๓๗	๓.๒๓	๓.๒๐
๒๕-๒๙	๓๔๘	๓๓๘	๖๘๖	๓.๕๒	๓.๔๒
๓๐-๓๔	๓๒๐	๓๒๑	๖๔๑	๓.๒๓	๓.๒๔
๓๕-๓๙	๓๔๐	๓๑๘	๖๕๘	๓.๔๔	๓.๒๑
๔๐-๔๔	๓๖๔	๓๔๙	๗๑๓	๓.๖๘	๓.๕๓
๔๕-๔๙	๓๘๙	๔๖๙	๘๕๘	๓.๙๓	๔.๗๔
๕๐-๕๔	๔๒๔	๔๘๖	๙๑๐	๔.๒๘	๔.๙๑
๕๕-๕๙	๔๐๒	๔๕๕	๘๕๗	๔.๐๖	๔.๖๐
๖๐-๖๔	๓๕๖	๔๐๑	๗๕๗	๓.๖๐	๔.๐๕
๖๕-๖๙	๒๓๗	๓๒๑	๕๕๘	๒.๔๐	๓.๒๔
๗๐-๗๔	๑๘๔	๒๐๘	๓๙๒	๑.๘๖	๒.๑๐
๗๕-๗๙	๑๒๙	๑๖๔	๒๙๓	๑.๓๐	๑.๖๖
๘๐ ขึ้นไป	๑๑๖	๑๕๘	๒๗๔	๑.๑๗	๑.๖๐
รวม	๔,๗๙๓	๕,๑๐๒	๙,๘๙๕	๔๘.๔๔	๕๑.๕๖

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนประชากรแบบแยกช่วงอายุ

(ข้อมูลจาก กรมการปกครอง สำนักทะเบียน อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ณ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔)

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

สถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย ประกอบด้วย

๑. โรงเรียนวัดศรีดอก
๒. โรงเรียนบ้านช่องลม
๓. โรงเรียนบ้านดอนชัย
๔. โรงเรียนทุ่งเจริญ
๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย
๖. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสูงเม่น

โรงเรียนที่มีอยู่ตั้งกระจายอยู่ในหมู่บ้านต่างๆ มีการเรียนการสอนถึงขั้นประถมศึกษา มีเพียงโรงเรียนบ้านวัดศรีดอกแห่งเดียวที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทุกแห่งมีพื้นที่โล่งและสนามกีฬาที่อนุญาตให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงเข้ามาใช้เป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

ทุกหมู่บ้านจะมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นเรือนไม้เล็กๆตั้งอยู่บนพื้นที่สาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน เป็นต้น

ที่โล่งเพื่อกิจกรรมนันทนาการและจัดงานในโอกาสต่างๆ

มีพื้นที่โล่งเพื่อกิจกรรมนันทนาการ เช่น สนามกีฬา สวนสาธารณะฯ ที่จัดไว้ให้ประชาชน มีจำนวนต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ไม่มีสวนสาธารณะและสวนสุขภาพ อย่างไรก็ตาม หากรวมเอาพื้นที่สนามกีฬาพื้นที่โล่งในโรงเรียน ในวัด ในสถานที่ราชการที่อนุญาตให้ประชาชนเข้าไปใช้ประกอบกิจกรรมนันทนาการได้ในบางเวลา ก็จะมีพื้นที่การใช้ที่ดินประเภทนี้พื้นที่โล่งเพื่อกิจกรรมนันทนาการสูงกว่ามาตรฐาน

๔.๒ สาธารณสุข

มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลภายในตำบลหัวฝาย จำนวน ๒ แห่ง นอกจากนั้นแล้วแต่ละหมู่บ้านยังมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑๓ แห่ง

๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวน ๒ แห่ง
๒. สถานพยาบาลเอกชน	จำนวน ๑ แห่ง
๓. ร้านขายยา	จำนวน ๔ แห่ง

๔.๔ การสังคมสงเคราะห์

หมู่ที่	ผู้พิการ(ราย)		
	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
หมู่ที่ ๑	๗๐	๗๓	๗๓
หมู่ที่ ๒	๒๙	๒๗	๒๕
หมู่ที่ ๓	๒๗	๒๖	๒๕
หมู่ที่ ๔	๔๑	๓๘	๓๘
หมู่ที่ ๕	๔๑	๓๖	๓๖
หมู่ที่ ๖	๔๔	๔๑	๔๒
หมู่ที่ ๗	๕๑	๕๐	๔๘
หมู่ที่ ๘	๔๘	๕๒	๕๑
หมู่ที่ ๙	๓๒	๓๐	๓๐
หมู่ที่ ๑๐	๕๔	๕๑	๕๑
หมู่ที่ ๑๑	๓๗	๓๔	๓๔
หมู่ที่ ๑๒	๕๕	๕๖	๕๓
หมู่ที่ ๑๓	๒๒	๑๙	๒๐
รวม			

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการปีพ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จำแนกรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	ผู้สูงอายุ(ราย)		
	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
หมู่ที่ ๑	๒๕๐	๒๕๘	๓๒๗
หมู่ที่ ๒	๑๑๕	๑๒๓	๑๒๙
หมู่ที่ ๓	๑๓๒	๑๓๖	๑๔๐
หมู่ที่ ๔	๑๘๐	๑๘๓	๑๙๐
หมู่ที่ ๕	๑๔๙	๑๔๘	๑๕๒
หมู่ที่ ๖	๑๗๙	๑๗๘	๑๘๒
หมู่ที่ ๗	๒๓๘	๒๓๔	๒๓๔
หมู่ที่ ๘	๑๙๔	๒๐๗	๒๑๒
หมู่ที่ ๙	๙๔	๙๙	๑๐๑
หมู่ที่ ๑๐	๒๐๑	๒๑๖	๒๑๕
หมู่ที่ ๑๑	๑๙๖	๒๐๔	๒๐๖
หมู่ที่ ๑๒	๑๘๑	๑๙๕	๑๙๘
หมู่ที่ ๑๓	๑๔๓	๑๔๙	๑๕๒
รวม			

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนผู้สูงอายุปีพ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จำแนกรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	ผู้ติดเชื้อเอดส์		
	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
หมู่ที่ ๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๒	๒	๓	๓
หมู่ที่ ๓	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๔	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๕	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๖	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๗	๒	๒	๒
หมู่ที่ ๘	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๙	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๑๐	๔	๔	๔
หมู่ที่ ๑๑	๒	๒	๒
หมู่ที่ ๑๒	๑	๑	๑
หมู่ที่ ๑๓	๐	๐	๐
รวม			

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ปีพ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จำแนกรายหมู่บ้าน

๕. ระบบบริการขั้นพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

ในพื้นที่เขตองค์การบริหารตำบลหัวฝาย ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ตัดผ่าน เป็นถนนที่มีความกว้างของผิวจราจร ประมาณ ๒๐ เมตร มีทางเท้า มีความกว้างของเขตทางประมาณ ๓๐ เมตร เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สภาพดีใช้ได้ทุกฤดูกาล ผ่านเข้ามาทางด้านทิศตะวันตกของพื้นที่

ในพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีถนนสายหลัก จำนวน ๑ สาย เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนลาดยาง แยกจากถนนสายหลักเข้าสู่พื้นที่ในเขตและสู่หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย ในเขตชุมชนมีถนนกว้างประมาณ ๓.๕๐ - ๔ เมตร ไม่สามารถขยายไหล่ทางได้ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน ปัจจุบันบนถนนทั้งสายหลักและสายรองมีปัญหาเนื่องจากรถแล่นเร็วและมีทางแยกเข้าสู่ถนนซอยจำนวนมาก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีถนนสายย่อย (ถนนซอย) จำนวนมาก ถนนซอยเหล่านี้มีความกว้างโดยประมาณ ๓ - ๔ เมตร ไม่มีทางเท้าไม่มีพื้นที่สำหรับการขยายตัว มีทั้งที่เป็นถนนคอนกรีตและถนนลูกรังและถนนในซอยจำนวนมากเป็นถนนปลายตัน โดยไปสิ้นสุดที่หน้าบ้านของราษฎรหรือพื้นที่เกษตรกรรม

๕.๒ การไฟฟ้า

ร้อยละ ๑๐๐ ของครัวเรือนทั้งหมดมีไฟฟ้าใช้ ถึงแม้จะมีบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้าน หรืออยู่ในพื้นที่ทำการเกษตรที่รอการขยายเขตไฟฟ้า แต่ก็ยังคงมีไฟฟ้าระบบพลังงานแสงอาทิตย์ใช้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ให้บริการ โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอสูงเม่น มีดวงไฟฟ้าสาธารณะริมถนน (ไฟฟ้าส่องสว่าง) ครอบคลุมเส้นทาง

๕.๓ การประปา

ในเขตพื้นที่มีระบบประปาที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน โดยมีแหล่งน้ำดิบคือ น้ำบาดาล ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบางแห่งสร้างตามแบบมาตรฐานของกรมอนามัย ซึ่งออกแบบสำหรับน้ำใต้ดิน ประกอบด้วย การเตรียมน้ำเพื่อออกซิไดซ์เหล็กและแมงกานีส การกรองทรายแบบช้า (Slow Sand Filter) ถึงพักน้ำใส และถังสูงจ่ายน้ำ ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา คิดเป็นร้อยละ ๙๒ ของครัวเรือนทั้งหมดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผาย ครัวเรือนที่เหลือใช้น้ำบาดาลและน้ำบ่อตื้น เนื่องจากตัวบ้านเรือนอยู่บนตำแหน่งที่มีแหล่งน้ำผิวดินเดิมที่ใช้อยู่

๕.๔ โทรศัพท์และระบบสื่อสาร

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมี เสารับ – ส่ง สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ และมีระบบเสียงตามสายให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผาย หน่วยงานที่มีข่ายวิทยุสื่อสารในพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผาย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และตุ้มตำรวจชุมชน

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ลักษณะการประกอบการเกษตรกรรมในท้องถิ่น เป็นการทำการเกษตรตามฤดูกาล เพื่อลดต้นทุนการผลิตและอาศัยประโยชน์จากฤดูกาลดูแลพืชผล เกษตรกรไม่นิยมปลูกพืชนอกฤดูเพราะยังขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรบางส่วนที่ปลูกพืชหมุนเวียนตลอดปี บางส่วนปล่อยพื้นที่ว่างเปล่าหลังการไถนา ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่

- ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว รองลงมาคือ ถั่วเหลือง
- ผลไม้ที่สำคัญ คือ มะม่วง รองลงมาคือ ลำไย
- พื้นที่เพื่อการเกษตรส่วนใหญ่ คือ พื้นที่นา และพื้นที่ไร่

๖.๒ การปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในตำบลห้วยผาย เป็นการเลี้ยงไว้สำหรับบริโภคและจำหน่าย สำหรับพันธุ์สัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจ คือ

- ๑) กระบือ ส่วนมากเป็นพันธุ์พื้นเมือง
- ๒) โค ส่วนมากเป็นพันธุ์พื้นเมือง และบางส่วนที่เลี้ยงโคพันธุ์บาร์มันส์
- ๓) สุกร พันธุ์ลาสไลท์ของบริษัท ซีพี

กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์

- ๑) ไก่พื้นเมือง เลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายเป็นบางส่วน
- ๒) สุกร เลี้ยงไว้เพื่อการจำหน่าย

๖.๓ การบริการ

หน่วยธุรกิจ ร้านค้าและบริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยผาย

- โรงแรม	๑	แห่ง	- ปื้มหลอด	๓	แห่ง
- ปื้มน้ำมัน	๓	แห่ง	- ร้านค้าทั่วไป	๗๕	แห่ง
- โรงสีข้าว	๑๔	แห่ง	- ร้านอาหาร	๒๖	แห่ง
- ร้านบริการคอมพิวเตอร์	๕	แห่ง	- ร้านเสริมสวย	๑๗	แห่ง
- โรงเลี้ยงสัตว์	๑	แห่ง	- ตลาด	๓	แห่ง
- ร้านบริการซ่อมรถ	๒๔	แห่ง	- ร้านขายยา	๒	แห่ง
- โรงผลิตสุรา	๓	แห่ง	- ร้านทำฟัน	๑	แห่ง
- ร้านจำหน่ายท่อและเสาซีเมนต์	๑	แห่ง	- โรงผลิตน้ำดื่ม	๒	แห่ง
- โรงผลิตไม้ตะเกียบและไม้เสียบลูกชิ้น	๑	แห่ง	- ร้านไดนาโม	๒	แห่ง
- ร้านล้างอัดฉีด	๒	แห่ง	- ร้านนวดแผนไทย	๑	แห่ง
- ค้าของเก่า	๑	แห่ง	- ร้านกลึง	๑	แห่ง
- จำหน่ายไม้และขี้เลื่อย	๓	แห่ง	- ร้านเชื่อมเหล็ก	๔	แห่ง
- ร้านขายวัสดุไฟฟ้า	๒	แห่ง	- ร้านจำหน่ายเฟอร์นิเจอร์ไม้	๒	แห่ง
- ร้านซ่อมเครื่องไฟฟ้า	๑	แห่ง	- ร้านขายผ้า	๑	แห่ง
- สถานตรวจสภาพรถ	๑	แห่ง	- โรงกลึง	๑	แห่ง
- ร้านเย็บผ้า	๑	แห่ง	- บริการโต๊ะสนุ๊ก	๑	แห่ง

๖.๔ การท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวของตำบล อ่างเก็บน้ำแม่มาน

๖.๕ อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของเขตตำบลหัวฝาย คือ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีงานทำและรายได้ตลอดทั้งปี

- โรงงานผลิตสินค้าเพื่อการบริโภคในท้องถิ่น ได้แก่
- โรงงานน้ำดื่ม ๔ แห่ง
- โรงสีข้าวขนาดเล็ก ๗ แห่ง

๖.๖ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

- กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	จำนวน	๑	กลุ่ม
- กลุ่มผลิตเฟอร์นิเจอร์	จำนวน	๔๖	กลุ่ม
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	๓	กลุ่ม
- กลุ่มแปรรูป – ถนอมอาหาร	จำนวน	๑๒	กลุ่ม
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน	๑๓	กลุ่ม

๖.๗ แรงงาน

ประชาชนตำบลหัวฝาย ประกอบอาชีพในการทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กหรืออุตสาหกรรมครัวเรือนในการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์สินค้าจากไม้ ประชาชนส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อวันค่อนข้างสูง เนื่องจากการจ้างงานในระดับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรกรรม แต่สัดส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีน้อยกว่าอาชีพรับจ้าง

ดังนั้น จึงพบว่าโครงสร้างการประกอบอาชีพของประชากร จะมีอาชีพอุตสาหกรรมขนาดเล็กเป็นอาชีพหลัก รองลงมา คือ รับจ้างทำงานฝีมือ (เช่น งานผลิตเฟอร์นิเจอร์) โดยงานรับจ้างในลักษณะที่เป็นลูกจ้างส่วนใหญ่จะเป็นลูกจ้างรายวันมากกว่าลูกจ้างรายเดือน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่แน่นอน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือสภาพภูมิอากาศเหมือนอาชีพเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม การที่แรงงานรับจ้างส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างภายในหมู่บ้าน โดยทำงานเกี่ยวกับช่างฝีมือประเภทต่างๆ เช่น แกะสลัก ช่างไม้ เฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ ประชากรส่วนใหญ่ก็ยังคงรักษาการทำการเกษตรกรรมไว้ ไม่ได้ทอดทิ้งไป แม้ว่าจะมีอาชีพอื่นที่สร้างรายได้ที่ดีกว่ามาแทน และองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย ได้สนับสนุน กลุ่มอาชีพต่างๆ คือ กลุ่มผลิตเฟอร์นิเจอร์ กลุ่มสหกรณ์ค้าไม้เรือนเก่า กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มผลิตผ้าหม้อห้อม กลุ่มผลิต ผ้าดันมือ กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มขนมไทย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย จึงมีเป้าหมายในการที่จะพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ ให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

๗. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๗.๑ ข้อมูลด้านการเกษตร

เกษตรกรตำบลหัวฝาย มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ทั้งหมด ๔,๐๖๕ ไร่ หรือเฉลี่ยครัวเรือนละ ๓.๗๐ ไร่ พื้นที่ถือครองการเกษตรตามสภาพ ดังนี้

๑) พื้นที่นาถือครอง จำนวน ๓,๖๔๑ ไร่ เฉลี่ยครัวเรือนละ ๓.๕ ไร่ ของครัวเรือนทั้งหมดของตำบล สภาพพื้นที่นาเป็นพื้นที่น่าน้ำฝนและชลประทาน

๒) พื้นที่ถือครองการทำไร่ จำนวน ๒๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ไร่

รายได้

จากการประเมินรายได้ของเกษตรกรตำบลหัวฝาย

- ภาคการเกษตรกรรม เฉลี่ย ๓๘,๒๕๐ บาท/ปี
- นอกภาคเกษตรกรรม เฉลี่ย ๘๕,๕๐๐ บาท/ปี

ลักษณะการประกอบการเกษตรกรรมในท้องถิ่น เป็นการทำการเกษตรตามฤดูกาล เพื่อลดต้นทุนการผลิตและอาศัยประโยชน์จากฤดูกาลดูแลพืชผล เกษตรกรไม่นิยมปลูกพืชนอกฤดูเพราะยังขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรบางส่วนที่ปลูกพืชหมุนเวียนตลอดปี บางส่วนปล่อยพื้นที่ว่างเปล่าหลังการทำนา ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่

- ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญคือ ข้าว รองลงมาคือ ถั่วเหลือง
- ผลไม้ที่สำคัญ คือ มะม่วง รองลงมาคือ ลำไย
- พื้นที่เพื่อการเกษตรส่วนใหญ่ คือ พื้นที่นา และพื้นที่ไร่

๗.๒ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ๑) อ่างเก็บน้ำแม่มาน พื้นที่รับน้ำ
- ๒) คลองชลประทาน
- ๓) บ่อบาดาลเพื่อการเกษตร
- ๔) บ่อน้ำตื้น
- ๕) บ่อโยก
- ๖) สระน้ำ

๘. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

ประวัติตำบลหัวฝาย

ชื่อตำบลหัวฝาย แต่เดิมเกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ได้สร้างทำนบกั้นน้ำในสมัยนั้นเรียกว่าการลงหลักตีฝายและบริเวณริมฝั่งลำน้ำที่กั้นฝาย ได้มีชาวบ้านไปอาศัยอยู่พวกที่อาศัยอยู่ทางท้ายน้ำจึงเรียกผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณฝาย ว่าหัวฝาย ต่อมายกระดับเป็นตำบล เมื่อ พ.ศ.๒๔๓๖ และในปี พ.ศ.๒๔๔๖ ตำบลหัวฝายขึ้นกับอำเภอแม่พริก ภายหลังเปลี่ยนชื่ออำเภอเป็น อำเภอสูงเม่น หรือ สูงเม่น ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๖๐ จนถึงปัจจุบัน

๘.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดอยู่จำนวน ๔ แห่ง และโบสถ์คริสต์จักร จำนวน ๑ แห่ง เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้แก่

ฌาปนสถาน

ในพื้นที่มีฌาปนสถาน จำนวน ๒ แห่ง ตั้งอยู่ภายในหมู่บ้าน ระบบที่ใช้เป็นเมรุแบบเตาเผาได้แก่

๑. ฌาปนสถานชี้หนอน
๒. ฌาปนสถานป่าช้าปู่เป้ง

๘.๒ ประเพณีและงานประเพณี

ในเขตพื้นที่ตำบลหัวฝายมีงานประเพณีที่สำคัญดังนี้

- ๑) งานประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่นิยมทำกันในเดือน ๙ ค่ำ (เหนือ) การจัดทำบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อขอน้ำขอฝน เป็นประเพณีทำบุญขอฝนจากพญาแถนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล

๘.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพที่สำคัญของประชาชนในหมู่บ้าน แอก, ไถ, เสือ (คราด), จอบ, เสียม, แห, ยอ, สวิง, ไซ, เลื่อนลันดา, กบ แต่ปัจจุบันใช้เครื่องจักรเป็นส่วนมาก

อาหารพื้นถิ่นในหมู่บ้าน น้ำพริก แกงแค แกงอ่อม แอบบอน ห่อนึ่ง แกงฮังเล ลาบ แคบหมู จิ้นปิ้ง แอบปลา แกงและยำหน่อไม้ ยำไก่ ส้าวม

ประเพณี วัฒนธรรมที่สำคัญในหมู่บ้าน การเทศน์มหาชาติ ตำนก้วยสลาภ รดน้ำดำหัว ลอยกระทง นมัสการพระธาตุการแสดงศิลปวัฒนธรรมในหมู่บ้านทั้งอดีตและปัจจุบัน ฟ้อนเจิง ตีกลองสะบัดชัย กลองปู่จา ฟ้อนเล็บ ฟ้อนกลองอืด งานแกะสลักไม้ เครื่องแขวน ตุ้ง

การแต่งกายของประชาชนในหมู่บ้านทั้งอดีตและปัจจุบัน อดีต ชาย เสื้อหม้อห้อม กางเกงขาก๊วย
ผ้าขาวม้าคาดเอว หญิง เสื้อหม้อห้อม ชิ่นแท้ ปัจจุบัน แต่งกายตามสมัยนิยม

ลักษณะภาษาพูดในหมู่บ้าน ภาษาไทยล้านนา กำเมือง

โบราณสถาน โบราณวัตถุในหมู่บ้าน พระพุทธรูปโบราณ วัดศรีดอก วัดดอนชัย วัดช่องลม
วัดทุ่งเจริญ

พิธีกรรม ความเชื่อ

๑. ปูजाท้าวทั้งสี่
๒. สะเดาะเคราะห์
๓. คนทรงเจ้า
๔. ต่อกะตุก
๕. สืบชะตา
๖. บายศรีสู่ขวัญ
๗. ถอนพิษ (เป่า)

๙. ทรัพยากรธรรมชาติ

๙.๑ น้ำ

น้ำที่ใช้ในการอุปโภค - บริโภค เป็นน้ำประปาส่วนภูมิภาคบางส่วนและน้ำที่ได้จากน้ำฝนน้ำดิบจาก
อ่างแม่มาน ซึ่งจะต้องนำมาผ่านกระบวนการของระบบประปา สำหรับน้ำใต้ดินมีปริมาณน้อย ไม่สามารถนำขึ้นมาใช้
ให้พอเพียงได้

๙.๒ คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

พื้นที่โดยส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก ที่อยู่อาศัย ร้านค้า และมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็น
พื้นที่สาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศที่ไม่มีมลพิษ.

